

Güz / Autumn 2024

Cilt / Volume 14

Sayı / Issue 4

ISSN 2146-331X

Psikiyatride Güncel yılda dört kez (Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim) yayımlanan yaygın süreli bilimsel yayındır.
Four issues published annually: January, April, July, October

TPD adına Sahibi ve Sorumlu Müdürü / Published by Psychiatric Association of Turkey

Ejder Akgün Yıldırım

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü- Genel Yayın Yönetmeni / Publishing Manager - Editor - in - Chief

Medine Yazıcı

Yayın Yönetmenleri / Editors

Simavi Vahip, Ömer Aydemir, Timuçin Oral, Mustafa Sercan

Yardımcı Yayın Yönetmenleri / Associate Editors

Gamze Akçay Oruç, Sedat Batmaz, Pınar Çetinaş Aydın, Artuner Deveci, Burcu Rahşan Erim, Aylin Ertekin Yazıcı, Serhan Işıklı, Damla İşman Haznedaroğlu, Özlem Kuman Tunçel, Neşe Yorguner

Bu sayıyı yayına hazırlayan yayın kurulu üyeleri/ Editorial board members who prepared this issue for publication

Gamze Akçay Oruç, Özlem Kuman Tunçel

Konuk Yayın Yönetmen(ler)i/ Guest editor(s)

Gamze Özçürümez Bilgili

Danışma Kurulu / Advisory Board

Aseha Akdemir, İstanbul

Fisun Akdeniz, İzmir

Erhan Akıncı, İstanbul

Tunç Alkin, İzmir

Ali Ercan Altınöz, Eskişehir

Vesile Altınyazar, Aydın

Elif Anıl Yağcıoğlu, Ankara

Cem Atbaşoğlu, Ankara

Ayşe Devrim Başterzi, İstanbul

Adem Bayrakçı, İzmir

Sezai Berber, Ankara

Tolga Binbay, İzmir

Ömer Böke, Samsun

Can Cimilli, İzmir

Ayşen Esen Danacı, Manisa

Murat Demet, Manisa

Halise Devrimci Özgüven, Ankara

Neşe Direk Tecirli, İstanbul

Yunus Emre Dönmez, Malatya

Servet Ebrinç, İstanbul

Hayriye Elbi, İzmir

Turan Ertan, İstanbul

Cüneyt Evren, İstanbul

Peykan Gençoğlu Gökalp, İstanbul

Leyla Gülseren, İzmir

Şeref Gülseren, İzmir

Münevver Hacıoğlu Yıldırım, İstanbul

Cem İncesu, İstanbul

Aybeniz Civan Kahve, Ankara

Umut Karasu, Balıkesir

İsmet Kırpınar, İstanbul

Işın Baral Kulaksızoğlu, İstanbul

Fatih Öncü, İstanbul

Özlem Özcan, Malatya

Osman Özdel, Denizli

Özen Önen Sertöz, İzmir

Şebnem Pırıldar, İzmir

Hüseyin Soysal, İstanbul

Bengi Semerci, İstanbul

Devran Tan, İstanbul

Serap Erdoğan Taycan, İstanbul

Cengiz Tuğlu, Edirne

Zeliha Tunca, İzmir

Raşit Tükel, İstanbul

Işıl Vahip, İzmir

Yankı Yazgan, İstanbul

Olca Yazıcı, İstanbul

Mustafa Yıldız, Kocaeli

Şahika Yüksel, İstanbul

"Danışma Kurulu Psikiyatride Güncel'in önceki sayılarında Konuk Yayın Yönetmeni olarak görev üstlenmiş meslektaşlarımızdan oluşur."

Yazışma adresi / Corresponding address

İşçi Blokları Muhsin Yazıcıoğlu Cad. No: 57

Regnum Sky Tower K: 8 D: 19 06530 Çankaya - Ankara

Tel. 0312 468 74 97

www.psikiyatri.org.tr

e-posta:

medineyazici@gmail.com

Grafik Tasarım ve Yayın Hizmetleri / Publishing Services

BAYT Bilimsel Araştırmalar Basın Yayın ve Tanıtım Ltd. Şti.

Ziya Gökalp Cd. 30/31, 06420 Kızılay, Ankara

Tel : 0 312 431 3062

Faks : 0 312 431 3602

e-posta : info@bayt.com.tr

Baskı / Printing

Sözkesen Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.

İvedik Organize Sanayi 1518, Sk., Mat-Sit İş Merkezi

No:2/40, Yenimahalle-Ankara

Tel: 0-312 395 21 10

Matbaa Sertifika No: 49363

Baskı Tarihi: 30 Eylül 2024

yazarlara bilgi

psikiyatride güncel

Amaç ve Hedefler

psikiyatride güncel Türkiye Psikiyatri Derneği tarafından çıkarılan bir Sürekli Eğitim / Sürekli Mesleki Gelişim Dergisidir. Temel amacı ruh hekimliği alanında ülke genelinde gereksinim duyulan uzmanlık eğitimi ve sonrasında mesleki eğitime sürekli ve düzenli bir şekilde katkıda bulunmaktır. Dergimiz güncel ve gereksinim duyulan konularda, uygulamaya dönük ve bilimsel bilgi ve gelişmeleri derlemeyi, araştırma ve kanıtların yeterli olmadığı alanlarda uzman deneyimlerini aktarmayı hedefler. Güncel bilgi ve gelişmelerin psikiyatri çalışanlarına hızla ulaşmasının, hizmet alan hastalarımıza yönelik uygulamaların kalitesini yükseltmesi emel amaçtır.

psikiyatride güncel'in her sayısı bütünlüklü bir konuya ayrılmıştır. Derginin dili Türkçedir.

Yazarlara Bilgiler

Makaleler / Yazılar

- Derginin ağırlıklı olarak eğitimi hedeflediği dikkate alınarak makale yazarı olacak kişilerin öğretim üyesi ya da uzman hekim olması gerekmektedir. Konu gerektirdiğinde psikiyatri dışı alanlardan davet edilecek yazarların da aynı ilke temelinde eş derecede eğitilmiş ve deneyimli (doktora ve üstü dereceli) olması koşulu aranır.
- Her makale/yazı için yazar sayısı en çok iki (2) olabilir.
- Her sayının Konuk Yayın Yönetmen(ler)i aynı zamanda içerik değerlendiricilerden biri olacaktır, o sayıda yazar olması istenmemektedir.
- psikiyatride güncel Türkçe'nin bilim dili olarak gelişmesini desteklemektedir. Yazılarda kullanılacak sözcüklerin ve bilimsel terimlerin olabildiğince Türkçe olmasına ve yabancı sözcüklü terimlerin Türkçelerinin yeğlenmesine çaba gösterilmesi önerilir.
- Yazıların, klinisyenleri ve ağırlıklı olarak uzmanlık ve sonrası eğitimi hedef olarak kaleme alınmasına özen gösterilmesi önerilir.
- Yazılarda okumayı, anlaşılmayı ve sonuçta eğitimi kolaylaştıracak tablo ve şekiller kullanılmalı önerilir.
- Yazılar konuk yayın yönetmen(ler)i ve yayın kurulu üyelerince akran değerlendirmesinden (peer review) geçirecektir.
- Konuk yayın yönetmen(ler)i ve yardımcı yayın yönetmenleri yazılan bilimsel içerik ve sunum biçimi yönünden değerlendirmekte ve danışmanlık vermektedir. Genel yayın yönetmeni de biçim ve içerik yönünden kabul edilmiş yazıya dil yönünden değerlendirme ve danışmanlık yapmaktadır.

- Derginin ilgili sayısında kapsamı tamamlamak ve bütünlüğü sağlamak için Konuk Yayın Yönetmen(ler)inin ve Genel Yayın Yönetmeni ve Yardımcı Yayın Yönetmenlerinin önerilerde bulunma ve düzeltme hakkı saklıdır.
- Yazılardaki görüşler yazarları bağlar.
- Yazıların tamamlanmış şeklinin her yazar tarafından dijital formda eposta yoluyla ya da taşıyıcı bellekte kayıtlı olarak Konuk Yayın Yönetmen(ler)ine iletilmesi gerekir.

Yazar(lar)ın sorumluluk ve hakları

- Yazar(lar), **psikiyatride güncel** Yayın Kurulu'nca belirlenmiş bir konuda, bir yazı yazma görevini üstlenmiş, konusunda uzman (ya da doktoralı) bir ya da iki kişidir.
- Yazar(lar) Yayın Kurulu'nun belirlediği konu başlığı kapsamında içinde Konuk Yayın Yönetmen(ler)inin yayın kuruluna önerdiği kişilerdir ve üzerlerinde Konuk Yayın Yönetmeni ile Yayın Kurulu arasında bir uzlaşma sağlanmış olmalıdır.
- Yazar(lar) yazıların hazırlanmasında Konuk Yayın Yönetmen(ler)i ile işbirliği kurar, yazıları zamanında tamamlar. Yazılar tamamlandığında Konuk Yayın Yönetmen(ler)inin içerik ve yazım kuralları bakımından yazının dergiye uygunluğunu sağlayıcı önerilerini uygular ve gerekli düzeltmeleri yapar.
- Yazar(lar) görevi kabul ettiklerinde söz konusu sayı içeriğini hazırlama işini yüklediklerini, bununla ilgili sorumlulukları üstlendiklerini bildirir "Yazar Yüklenim Sözleşmesi"ni imzalar.
- Yazar(lar) yazıların teslimi ile birlikte "Telif Hakları Devir Sözleşmesi"ni imzalayarak sayının tüm yayın haklarını Türkiye Psikiyatri Derneği'ne devrederler.
- Türkiye Psikiyatri Derneği Konuk Yayın Yönetmen(ler)ine aşağıda belirtilen yöntemle yayın haklarının karşılığını verir:
 - Ulusal Psikiyatri Kongresi ya da TPD Yıllık Toplantı/Bahar Sempozyumlarına katılım desteği: Derginin ocak ve nisan sayısında yer alan yazılar izleyen TPD Yıllık Toplantısı/Bahar Sempozyumunda; temmuz ve ekim sayısında yer alan yazılar ise izleyen Ulusal Psikiyatri Kongresi'nde düzenlenecek "Etkileşimli Toplantılarda" nitelikli bir eğitim etkinliği olarak sunulur. Konuk Yayın Yönetmen(ler)inin ve Yazarların (iki yazarlı yazılar için yazarlardan birinin) bu toplantılarda görev almaları istenecek ve bu toplantılarda görev alanların ilgili tüm Kongre katılım giderleri Türkiye Psikiyatri Derneği tarafından karşılanacaktır.
 - Her bir yazar ve konuk yayın yönetmenine basılmış dergiden kişi başı 2(iki)şer adedi ücretsiz olarak kargo ile gönderilir.

retsiz olarak kargo ile gönderilir.

- Her bir yazarın o sayıda basılmış yazısının pdf kopyası kendisine gönderilir.

Zaman sınırlamalarının önemi

- Derginin işlevselliği zamanında basılması ve düzenli yayımlanmasına bağlıdır. Bu bağlamda yazıların zamanında teslim edilmesi temel önemdedir. Yazıların zamanında tamamlanmasından her yazının yazar(lar)ı, sayının bütününden de Konuk Yayın Yönetmen(ler)i sorumludur. Bu sorumluluklar imzalanan sözleşmelerle yüklenilir.
- Belirlenmiş tarihten en çok bir haftalık süre geçtikte zaman aşımı gerçekleşmiş olur.
- Zamanında tamamlanmama durumunda alınacak önlemler ve yaptırımlar konusunda Konuk Yayın Yönetmen(ler)i, Yayın Yönetmeni ve Yayın Yönetmen yardımcılarını birlikte karar verir.

Yazıların içermesi gereken alt bölümler:

- **Başlık (Türkçe ve İngilizce):** Konuyu iyi anlatan, çok uzun olmayan, okuyucunun ilgisini çeken, yaratıcı bir başlık kullanılması önerilir. İngilizce başlığın Türkçe olanı anlam çevirisiyle karşılaması amaçlanmalıdır.
- **Yazar(lar):** Yazar ad ve soyadının unvan ve çalışılan kurum bilgisi olmadan yazılması istenmemektedir.
- **Yazar(lar)ın ORCID No:** Yazarların ORCID numaralarını eklemeleri gerekmektedir.
- **Yazar(lar)ın kısa özgeçmişi:** Yazar(lar)ın özgeçmişinde alınıp yılları ile birlikte unvanlarına ve halen çalıştıkları kuruma yer vermeleri beklenir.
- **İletişim adresi:** Tercihen birinci yazarın iletişim adresi/e-posta adresi belirtilmelidir.
- **Anahtar sözcükler (Türkçe ve İngilizce):** Index Medicus'a göre belirlenmiş en az 3 en çok 6 anahtar sözcük seçilmelidir.
- **Özet (Türkçe ve İngilizce):** Özetlerin her biri 200 sözcükten az, 250 sözcükten çok olmamalıdır.
- **Yazı:** Her yazının en az 8, en çok 12 sayfadan oluşması öngörülmüştür. Yazıların belirtilen sayfa sayıları **kaynaklar**, **tablolar** ve **şekiller** hariç tutularak ve **tek aralıkla** yazılmış biçime göre verilmiştir. Yazıların **12 font** büyüklüğünde ve **Times New Roman fontunda** kaleme alınması gerekmektedir.
- **Yapın-yapmayın:** Yazıda konu elveriyorsa yazıdaki olumlu ve olumsuz önerilerin listelendiği tablolar konulmasından hoşnut olacağız.
- **Olgu sunumu:** Her yazının sonunda konu ile ilgili bir olgu sunumuna yer verilmesi beklenmektedir. İşlenen konuyu iyi bir şekilde örnekleyen

yazarlara bilgi

bir olgu, tek aralıklı ve A4 boyutunda bir sayfaya sığacak şekilde yazılmalıdır. Gerçek hasta örneklerinde hasta kimliğinin anlaşılmasını sağlayacak önlemler özenle alınmalıdır.

- **Tablolar, şekiller ve resimler:** Yazılarda okumayı, anlaşılmayı ve sonuçta eğitimi kolaylaştıracak tablo ve şekillerin her biri en sonda ayrı sayfalarda verilmeli ve metin içinde girecekleri yerler belirtilmelidir.
- **Alıntı pencerelerine metinden cümle önerileri:** Her makalenin içinde 5-8 alıntı penceresi oluşturulacak ve bu pencerelerde yazının içinden bazı cümleler/kısa paragraflar okuyucunun konuya ilgisini çekmek üzere bu pencerelerde ayrıca verilecektir. Bu nedenle yazarların bu doğrultuda yapacakları öneriler konuk yayın yönetmen(ler)i ile yayın yönetmenlerine yardımcı olacaktır. Bu alıntı pencerelerine alınacak cümle ya da cümlelere ilişkin önerilerin yazarlar tarafından ayrı bir sayfada sunulması beklenmektedir.
- **Kaynaklar:** Kaynak gösterimi ve Kaynak Künyesi Yazım Kuralları örnekleri için aşağıdaki "Kaynak Yazım Kuralları" bölümüne bakınız.

Kaynak Yazım Kuralları

Kaynak gösterme araçları

psikiyatride güncel hem yazar hem yayıncı bakımından sağladığı kolaylıklar nedeniyle makale hazırlanırken kaynak gösterme araçlarının kullanımını desteklemektedir. Bu nedenle **psikiyatride güncel** kaynak gösterme kuralları iki ayrı yazılıma uyarlanmıştır. Şu bağlantıda **Mendeley** ve **Endnote** araçlarının kaynak göstermede nasıl uygulandığı ile ilgili açıklamaları bulabilir, **psikiyatride güncel** için hazırlanmış kaynak gösterme dosyalarını indirebilirsiniz: <https://bit.ly/pgkaynakprogramlari>

Metin içinde Kaynak gösterimi

- Kaynak gösteriminde Vancouver Stili kullanılacaktır.
- Kaynaklar metin içerisinde çıkış sırasına göre numaralandırılacaktır.
- Metin içinde numaralar üst simge niteliğinde yazılacaktır. Örnek: ¹.

Kaynaklar Listesinde Kaynak Künyesi Yazım Kuralları

- Yazıda kullanılacak kaynak sayısının en az 20, en çok 80 olmasına özen gösterilmelidir. Bu sınırlara uyulmasına ilişkin istisnai durumlarda yazar(lar), Konuk Yayın Yönetmeni ve Genel Yayın Yönetmeni ortaklaşa karar verirler.
- Kullanılan kaynakların listesi yazının bitiminde "Kaynaklar" başlığı altında verilir.

- Kaynak künyesi yazımında Vancouver Stili kullanılır.
- Kaynaklar metin içinde çıkış sırası dikkate alınarak numaralanır. Bu numaralar Kaynaklar Listesinde yuvarlak parantez içinde verilir. Örnek: (1)
- Kaynak Listesinde yazarların ilk dokuzunun adları yer almalı ve daha sonraki yazarların adı yerine ve ark. yazılmalıdır.
- Kaynaklar yazılırken Vancouver stiline göre dergi isimleri **kısaltma** olarak yazılmalıdır. Dergi ismi kısaltmaları için pubmed ya da web of science'dan yararlanılabilir. İlgili linkler aşağıda gösterilmiştir:
- <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/nlmcatalog/journals/>
- https://images.webofknowledge.com/images/help/WOS/A_abrvjt.html
- En sık kullanılan kaynak türleri olan "dergide yayımlanmış makale, kitap, editörlü kitap bölümü, yayımlanmamış tez, toplantıda sunulan bildiri ya da poster, dergide makale (elektronik), kitap (elektronik)" gibi kaynakların verilme biçimine ilişkin kurallar ve örnekler aşağıda verilmiştir. Bu örnekler dışında yer alan kaynak türlerine ilişkin yazım kuralları için Vancouver Yazım Stilinin daha ayrıntılı yer aldığı kaynaklara başvurulabilir.

Dergide Makale (Basılmış)

Yazar(lar). Dergide basılmış makalenin adı. Derginin adı [kısaltma olarak ve italik] Yayın yılı; Cilt numarası [Sayı]; Makalenin sayfa numaraları.

Örnek: Oral ET, Vahip S. Bipolar depression: an overview. *Drugs* 2004; 7(9): 846-50.

Örnek: Trull TJ, Durrett CA. Categorical and Dimensional Models of Personality Disorder. *Annu Rev Clin Psychol* 2005; 1(1): 355-80.

Kitap

Yazar(lar). Kitap adı Seri başlığı ve numarası [bir serinin parçası ise]. Kaçınca baskı olduğu (ilk baskı değilse). Yayımlandığı/basıldığı yer (birden fazla yer belirtilmişse ilk belirtilen yer adı); Yayıncı kuruluş; Yayın yılı.

Örnek: Goodwin FK, Jamison KR. Manic-Depressive Illness: Bipolar Disorders and Recurrent Depression. İkinci Baskı. New York: Oxford University Press; 2007.

Editörlü Kitapta Bölüm

Bölüm yazar(lar)ı. Bölüm başlığı. Editör(ler) [kişi adlarından sonra daima (ed.) yazınız] Kitap adı [italik]. Seri adı/başlığı ve sayısı [bir serinin parçası ise] Kaçınca baskı olduğu. Yayın yılı. Sayfa numaraları.

Örnek: Jefferson JW, Greist JH. Lithium. Sadock BJ, Sadock VA (ed) Kaplan & Sadock's Comp-

rehensive Textbook of Psychiatry'de. 7. Baskı. Philadelphia, PA: Lippincott Williams & Wilkins; 2000. 2377-90.

Yayımlanmamış Tez

Yazar. Tez adı [italik]. (Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi) ibaresi. Uzmanlık eğitimi alınan şehir adı: Uzmanlık eğitimi aldığı kurum adı; Tez kabul yılı.

Örnek: Sercan M. Depresif Bozukluklarda Bезденел Belirtilerin Önemi. (Yayımlanmamış uzmanlık tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi; 1987.

Toplantıda Sunulan Bildiri ya da Poster

Yazar(lar). Bildiri adı. Kongre adı [italik], Kongre tarihi, Kongrenin yapıldığı yer.

Örnek: Sercan M, Ger C, Oncu F, Bilici R, Ural C. Immigration and Violence by Mentally Disordered Offenders. World Psychiatric Association International Congress, July 12 – 16 2006, İstanbul.

Çevrimiçi kaynak gösterimi

Dergide Makale (Elektronik): Çevrimiçi makale, basılı olan ile aynı ise basılı olan kaynak gösterilmelidir. Farklılık varsa çevrimiçi olan kullanılır. Dergi makalesinin bir DOI (digital object identifier) numarası varsa URL adresi yerine onu kullanınız.

Yazar(lar). Dergide basılmış makalenin adı. Derginin adı [italik] [İnternet] Yayın yılı; Cilt numarası: (Sayı) Makalenin sayfa numaraları. Ulaşılabileceği adres: URL ya da DOI [Erişim tarihi];

Örnekler:

(1) Arrami M, Garner H. A tale of two citation. *Nature* (Internet)2008;451(7177):397-399. Ulaşılabileceği adres: <http://www.nature.com/nature/journal/v451/n7177/full/451397a.html> [Erişim tarihi 20 Ocak 2008].

(2) Wang F, Maidment G, Missenden J, Tozer R. The novel use of phase change materials in refrigeration plant. Part1: Experimental investigations. *Applied Thermal Engineering*. [Internet] 2007;27(17-18): 2893-2901. Ulaşılabileceği adres: doi:10.1016/j.applthermaleng.2005.06.011. [Erişim tarihi 14 Temmuz 2008].

Kitap (elektronik)

Yazar(lar)/Editör [editör ise isimden sonra (ed.) yazınız] Başlık [italik] Seri adı/başlığı ve sayısı [bir serinin parçası ise] Kaçınca baskı olduğu [birinci baskı değilse] [İnternet] Yayımlandığı/basıldığı yer [birden fazla yer varsa ilk belirtilen yer adı]; Yayıncı; Yayın yılı. Ulaşılabileceği adres: URL [erişim tarihi];

Örnek: Simons NE, Menzies B, Matthews M. A Short Course in Soil and Rock Slope Engineering. A Short Course in Soil and Rock Slope Engineering. [Internet] London: Thomas Telford Publishing; 2001. Ulaşılabileceği adres: <http://www.myilibrary.com?ID=93941> [Erişim tarihi:18 temmuz 2008].

Bu Sayının Konusu:

Narsisizm ve Narsisistik Kişilik Bozukluğu: Çok Boyutlu Değerlendirme ve Tedavi Yaklaşımları

Psikiyatride Güncel'in bu sayısında, narsisizm ve narsisizmin patolojik görünümelerini bireysel ve toplumsal yönleriyle birlikte ele almak amaçlandı. Gerek tarihçesini ve kavramsal açıdan karmaşıklığını gerek gelişimsel ve patolojik boyutlarının farklı psikoterapi okulları tarafından nasıl yorumlandığını aktaran makaleler okura birçok düşüncenin ve yaklaşımın kapılarını aralamakta. Tanı ve ayırıcı tanı sürecinde dikkate alınması gereken yönler ile klinikte karşılaşılan zorlukların da kapsamlı biçimde irdelendiği sayıda, temel ve güvenilir bir kaynak oluşturulması hedeflendi.

İnsanlık tarihine baktığımızda, kibir ve benmerkezciliğin tehlikelerine yönelik uyarılar, kutsal metinlerde, mitolojide ve diğer edebiyat türlerinde izlenebilir. Bu metinlerin en bilinenlerinden biri Yunan mitolojisindeki Narkiso'sdur ve günümüzde narsisizm olarak adlandırılan kavrama esin kaynağı olmuştur. Hakan Kızıltan, ruhsal bir dinamik olarak narsisizmin gelişimsel, yapısal ve klinik ayrımlarını ele aldığı makalesinde, kavramsal içeriğini ve kapsamını tarihsel arka plan çerçevesinde işledi.

Narsisistik kişilik bozukluğunu tanı sistemleri açısından gözden geçiren Yücel Yılmaz, klinikte nevrotik örgütlenme düzeyinden psikotik örgütlenme düzeyine kadar bir şiddet sürekliliği içerisinde değerlendirilmesinin önemini vurguladı. Belirtilerin tasnifine dayalı Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı (DSM) gibi "kategorik" ve "betimleyici" sınıflandırma sistemlerinin narsisistik patolojiyi ele almaktaki sınırlılığını, narsisistik kişiliğin sadece daha görkemli ya da kibirli alt tipini tanımladıkları örneğiyle somutlaştırdı. Salt görünür belirtilere odaklanmak yerine bunun ötesine geçen, kuramsal zemini güçlü olan tanı ve sınıflandırma sistemlerinin önemine işaret etti.

Narsisizm, kendine yatırım yapma anlamı taşır. Makul bir düzeyde kendine yatırım, yani, sağlıklı narsisizm, kişinin benlik saygısını sürdürürebilme kapasitesine karşılık gelir. Ali Algın Köşkdere, birincil ve ikincil narsisizm, tümgüçlülük, narsisistik ve anaklitik nesne seçimleri, yüceltme ve ülküleştirme arasındaki farklar, benlik ideali, sapkınlık, sadizm ve büyülenmeyi kendilik kavramlarını ele aldığı makalesinde, narsisizmin temelde kendilik ve değerlilik ile ilişkisini, kendilik ve nesne ilişkilerinin özgül biçimleri bağlamında aktardı.

Kişinin kendisini başkalarının sevebilir biri olarak görebilmesi sağlıklı narsisizmin göstergesidir. Aynı zamanda, başkalarına yatırım yapabiliyor olması, yani insanları sevebiliyor, onlara gönül koyabiliyor, şükran duyabiliyor ya da onlardan özür dileyebiliyor olması, onlar için tasalanabiliyor ya da kendisi için insanların tasalanmasına izin verebiliyor olması, tüm bunları yaparken de kendisi ile diğerlerini karıştırmıyor olması, başka bir deyişle kişinin öteki ile farklılıklarını kabul edebilmesi ve kendi becerilerinin yanı sıra tümgüçlülüğünü devre dışı bırakarak kısıtlılıklarını gerçekçi biçimde değerlendirebiliyor olması sağlıklı narsisizmin ifadesidir. İşlevselliğin önemli bir yönü olarak kabul edilen bu kapasite, bireyin başkalarına karşı eş duyum yeteneğini de içermektedir.

Eş duyum denince kuşkusuz akla ilk gelen isim Heinz Kohut ve kendilik psikolojisi okulu. Serpil Vargel, narsisizm tanımını olumlu anlamda kullanan Kohut'un, kendiliğin, kendine özgü gelişim hattı ile tamamlanacak yapılanması sonucunda nasıl sağlıklı narsisizme evrildiğini aktardı. Bu ilerleme için kendiliknesnesi ve işlevinin önemini; kendiliği güçlü kılanın ötekiler olduğunu ve eksiklerinin ne türden gelişimsel duraksamalara yol açtığını zengin metaforlar kullanarak tarif etti.

önsöz

GÜZ 2024

Bu Sayının Konusu:

Narsisizm ve Narsisistik Kişilik Bozukluğu: Çok Boyutlu Değerlendirme ve Tedavi Yaklaşımları

Anlaşılabileceği üzere sağlıklı narsisizm, hem kişisel eylemlilik duygusuyla hırsların peşinden gitmek için hem de hayal kırıklığı veya engellemeler karşısında benlik saygısının korunması veya yeniden inşa edilebilmesi için vazgeçilmezdir. Buna karşılık patolojik narsisizm, olumlu benlik imgesine yönelik tehditlerle başa çıkmak için gerekli düzeneklerin eksikliği sonucu ortaya çıkan ve uyumu bozan stratejileri içerir. Emre Han Alpay, narsisistik kişilik bozukluğunu, başta kişisel farkındalığı artırma, eş duyum becerisi ile başa çıkma stratejilerini geliştirme olmak üzere benlik saygısını düzenleyebilmek için gereken düzenekleri tedavinin temel hedefleri arasına koyan bilişsel davranışçı terapi bakış açısını sundu.

Zulal Törenli Kaya, nesne ilişkileri, Gestalt, psikodinamik, bilişsel-davranışçı ve duygu odaklı terapilerden unsurlar içeren şema terapi modelini özetledikten sonra narsisizmin erken dönem uyumsuz şemalarını haklılık, duygusal yoksunluk ve kusurluluk olarak tanımlayan kuramsal çerçeveyi aktardı. Şema terapisindeki temel amacın, hastanın uyumsuz ve kaçınılmaz davranışlarının farkına varması, duygularını ifade edebilmesi, gerçek sevgi ve karşılıklılığa dayalı ilişkiler kurmayı öğrenebilmesi olduğunu, terapistin yalnız çocuğa “yeniden ebeveynlik” yapma ve olumlu bir model olup sağlıklı yetişkin modunu inşa etme görevini benimsediğini belirtti.

Patolojik narsisizmin birincil tedavisi uzun süreli psikoterapidir. Öte yandan, narsisistik kişilik bozukluğu hastayla iş birliği kurmanın güç olduğu tanılarının başında gelir. Klinikyende yoğun ve zaman zaman zıt karşı aktarım tepkileri ortaya çıkmakta, korku ve karamsarlığın yanı sıra, sınır aşımalarına neden olabilecek beğeni ve hayranlık gibi duygulara yol açabilmektedir. Murat Yalçın, tedavideki zorlukları ele alan ve bu gibi durumlarda etkin biçimde baş etmek için önerilen bir dizi ilkeyi tanımladı. Aktarım-karşı aktarım dinamiklerini tanımanın eş duyumlu tutumu korumak ve misilleme yapmadan süreci yürütmek açısından ne denli vazgeçilmez olduğunu aktardı.

Narsisizmi ve patolojik görünümünü birey açısından değerlendiren makalelerin ardından Ayşe Devrim Başterzi konunun toplumsal boyutunu irdeledi. Bir yandan, büyülenmecilik, aşırı ülküleştirme, bölme, değersizleştirme, teşhircilik gibi narsisistik öğelerin topluma sınısını anlatırken diğer yandan, psikanaliz, felsefe ve sosyoloji alanlarından gelen önemli katkıları bütünleştirdi. Bazen hayretle bazen de dehşete düşerek gözlemediğimiz olayları anlamamıza aracılık edecek çözümlenmeleri tarihi ve güncel olgulardan örneklerle harmanlayarak kaleme aldı.

Bu sayıya katkı veren yazarlar bizlere bilgi birikimlerini sunmanın yanı sıra yıllar içinde damıttıkları klinik deneyimlerini de cömertçe paylaştılar. Her birine ayrı ayrı ve bu sayıyı gece gündüz -hatta izin deyken bile- kılı kırk yararak yayına hazırlayan Psikiyatride Güncel'in yayın kurulu üyeleri Özlem Kuman Tunçel'e ve Gamze Akçay Oruç'a, Genel Yayın Yönetmeni Medine Yazıcı'ya ve önceki Genel Yayın Yönetmeni Mustafa Sercan'a tüm katkıları ve değerli emekleri için içtenlikle teşekkür ederim. Dilerim birlikte çalışmanın ve üretmenin verdiği heyecanı siz değerli meslektaşlarımız da okurken hissedersiniz.

Gamze Özçürümez Bilgisi

Konuk Yayın Yönetmeni

0000-0002-3548-5517

İçindekiler

GÜZ 2024

Bu Sayının Konusu:

Narsisizm ve Narsisistik Kişilik Bozukluğu: Çok Boyutlu Değerlendirme ve Tedavi Yaklaşımları

■ Önsöz	III
■ Sağlıklı narsisizmden patolojik narsisizme kavramsal ve tarihsel bakış
<i>Hakan Kızıltan</i>	301
■ Tanı sistemleri açısından narsisistik kişilik bozukluğu:
Temel özellikler, alt tipler, ek tanılar ve ayırıcı tanı
<i>Yücel Yılmaz</i>	316
■ Nesne ilişkileri kuramı açısından narsisistik kişilik bozukluğu
<i>Ali Algın Köşkdere</i>	329
■ Değeri ile dengelendiğimiz ötekimiz ile gelen güzellik: Kendilik psikolojisi
açısından narsisizm
<i>Serpil Vargel</i>	340
■ Narsisistik kişilik bozukluğunun bilişsel davranışçı bakış açısı ile incelenmesi
<i>Emre Han Alpay</i>	351
■ Şema terapi bakış açısından narsisistik kişilik bozukluğu
<i>Zulal Törenli Kaya</i>	363
■ Narsisizm ve klinisyeni zorlayan yönleri
<i>Murat Yalçın</i>	375
■ Küçük farklılıkların bolluğundan iç dünyanın boşluğuna
modern insanın narsisizm çağı
<i>Ayşe Devrim Başterzi</i>	393

Sağlıklı narsisizmden patolojik narsisizme kavramsal ve tarihsel bakış

Hakan Kızıltan

Özgeçmiş: İstanbul Üniversitesi Psikoloji bölümünde lisans ve yüksek lisans eğitimini tamamladı. Yüksek lisans tezinde narsisizm üzerine çalışmış, dinamik psikoterapi alanında klinik eğitim görmüştür. Doktora eğitimini, İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı bünyesinde görev yaptığı dönemde İstanbul Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı'nda tamamlamış, doktora tezinde Türkiye psikanaliz tarihini çalışmıştır. Kurucusu olduğu Wabi Psiko-Dinamik Akademi'de klinik psikolog, psikoterapist, süpervizör ve eğitmen olarak çalışmaktadır. Acıbadem Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans programında öğretim görevlisidir.

İletişim: Acıbadem Mh. Eminbey Sk. Oğuz Bey Apt. No: 10/9, 34718, Kadıköy-İstanbul

e-posta: hakan.kiziltan@yahoo.com

ORCID: 0000-00001-9539-0475

ÖZET

Narsisizm, en yalın haliyle, insanın kendinden ve dolayısıyla hayatından memnun olup olmamasını tayin eden ruhsal bir bileşen olarak tanımlanabilir. Bu ruhsal güdülenmenin en belirgin özelliği, insan olmanın mayasında yer alan eksikliğe, yetersizliğe, sınırlılığa ve faniliğe duyulan tahammülsüzlüktür. Narsisizm, hayal kırıklıkları ve mutsuzluklarla dolu dünyevi-insani mevcudiyetten kurtulup tümgüçlü bir varlığa dönüşme, cennetsi bir varoluşa ulaşma arzusuna işaret eder. Bu arzunun gerçekleşebileceği umuduyla, insan(lık) nicedir özlemine çektiği mutlak ve ebedi mutluluğa uzun bir hasret parantezini kapatıp nihayet erişeceğini sanır. Modern zamanların bir tür narsisizm çağı olduğuna dair saptama uzun zamandır birçok ruhbilimci, toplumbilimci ve filozof tarafından dile getiriliyor. Narsisizmin patolojik görünümleri, ontolojik kökenin uyardığı olağan basıncın ötesinde, modern kültürün imkânları ve kışkırtmaları eşliğinde günümüzde adeta bir salgına dönüşmüş durumda. Nitekim patolojik narsisizme has kişilik özellikleri neredeyse tüm popülasyona yayılmış durumda. Salgın ruhsal alanla da sınırlı değil üstelik; toplumsal bünyenin hemen her alanına sızmış, modern kültürün ekonomik, kültürel ve politik, ekolojik, pedagojik ve kamusal iletişim vb. alanlarda temel işleyişini belirleyen başat öznelliğe yükselmiş durumda. Tüm varoluşsal arkaplanı ve neden olduğu yaygın psiko-kültürel sonuçları dolayısıyla narsisizm günümüzde ruh sağlığını ve tüm psikopatoloji yelpazesini, insan doğasını ve davranışlarını, kültürel hayatı ve toplumsal hareketleri anlamada sıkça başvurulan popüler bir kavram haline gelmiş, felsefi açılımlara, sanatsal yaratıcılıklara ve disiplinler arası geçişlere imkân tanıyan kilit önemde bir kavram olarak ele alınmaya başlamıştır. Bu yazıda ruhsal bir dinamik olarak narsisizmin kavramsal içeriği ve kapsamı tarihsel arkaplan ve alanyazın bağlamında ele alınacak, sağlıklı narsisizmle patolojik narsisizmin gelişimsel, dinamik, yapısal ve klinik ayrımları açıklığa kavuşturulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Sözcükler: sağlıklı narsisizm, patolojik narsisizm, narsisizmin tarihçesi

ABSTRACT

A conceptual and historical perspective from healthy narcissism to pathological narcissism

Narcissism, in its simplest form, can be defined as a psychological component that determines whether a person is satisfied with himself/herself and thus with his/her life. The most prominent characteristic of this psychic motivation is the intolerance of deficiency, inadequacy, limitation and mortality, which are inherent in being human. Narcissism points to the desire to get rid of the worldly-human existence full of disappointments and unhappiness, to transform into an omnipotent being, to reach a heavenly existence. In the hope that this desire might be fulfilled, humanity deludes itself that it will finally close the long parenthesis of longing and attain the absolute and eternal happiness it has yearned for over a long period. The determination that modern times are an age of narcissism has long been expressed by many psychologists, sociologists and philosophers. Pathological manifestations of narcissism, beyond the usual pressure stimulated by its ontological origin, have turned into an epidemic today, accompanied by the opportunities and provocations of modern culture. As a matter of fact, personality traits specific to pathological narcissism have spread to almost the entire population. Moreover, the epidemic is not limited to the mental sphere; it has infiltrated almost every aspect of the social structure and has risen to the dominant subjectivity that determines the basic functioning of modern culture in economic, cultural and political, ecological, pedagogical and public communication, etc. Due to its existential background and its widespread psycho-cultural consequences, narcissism has become a popular concept that is frequently used to understand mental health and the whole spectrum of psychopathology, human nature and behaviour, cultural life and social movements, and has become a key concept that allows philosophical expansions, artistic creativity and interdisciplinary transitions. This article will explore the conceptual content and scope of narcissism as a psychological dynamic, examining it within the context of its historical background and relevant literature. The distinctions between healthy and pathological narcissism will be clarified, focusing on their developmental, dynamic, structural, and clinical aspects.